

Z A P I S N I K
sa 49. sjednice Odbora za bezbjednost i odbranu
Skupštine Crne Gore
održane 13. decembra 2019. godine

Sjednica je počela u 10 sati i 5 minuta.

Predsjedavao je Branko Čavor, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ce Odbora: Luidž Ljubo Škrelja, Marta Šćepanović, prof dr Miodrag Vuković, Milorad Vuletić, Mihailo Anđušić, Boris Mugoša, Ranko Krivokapić, Danijela Pavićević, Predrag Bulatović i Andrija Mandić.

Po pozivu, sjednici je prisustvovao Savo Vučinić, direktor Direkcije za zaštitu tajnih podataka.

Prije prelaska na raspravu po tačkama dnevnog reda, predsjednik Odbora je podsjetio na član 6 stav 2 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane kojim je propisano da su sjednice Odbora po pravilu zatvorene za javnost, a mogu biti i otvorene, odlukom većine prisutnih članova Odbora, u skladu sa zakonom, nakon čega su članovi Odbora jednoglasno donijeli odluku da 49. sjednica bude otvorena za javnost.

Predsjednik Čavor je podsjetio i na dogovor sa prve sjednice Odbora u pogledu audio snimka toka sjednice, koji predlog je jednoglasno podržan.

Nakon uvodnog obrazloženja, za sjednicu je jednoglasno utvrđen sljedeći

D N E V N I R E D:

- 1. PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O TAJNOSTI PODATAKA;**
- 2. ZAHTJEV ZA ODRŽAVANJE SJEDNICE ODBORA U SKLADU SA ČLANOM 12 ZAKONA O PARLAMENTARNOM NADZORU U OBLASTI BEZBJEDNOSTI I ODBRANE;**
- 3. TEKUĆA PITANJA.**

Prva tačka dnevnog reda: PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O TAJNOSTI PODATAKA

Predsjednik Odbora Branko Čavor podsjetio je da je Vlada Crne Gore, na sjednici od 19. septembra 2019. godine, utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka i isti dostavila Skupštini na razmatranje. Takođe, predsjednik je članove podsjetio da je Vlada Crne Gore, nakon prvobitnog utvrđivanja Predloga zakona i dostavljanja Skupštini Crne Gore, odlučila da isti povuče iz procedure radi sprovođenja javne rasprave. S obzirom da je 10. jula 2019. godine završena javna rasprava, Ministarstvo odbrane po drugi put je dostavilo Predlog zakona na razmatranje. Pored navedenog, on je podsjetio da shodno odredbi člana 7 tačka 6 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane, Odbor za bezbjednost i odbranu razmatra predloge zakona, drugih propisa i opštih akata iz oblasti bezbjednosti i odbrane.

Uvodno izlaganje po ovoj tački dnevnog reda imao je Savo Vučinić, direktor Direkcije za zaštitu tajnih podataka koji je kazao da su razlozi za izmjene i dopune Zakona o tajnosti podataka prenošenje određenih ovlašćenja sa Agencije za nacionalnu bezbjednost na Ministarstvo odbrane u dijelu sprovođenja bezbjednosne provjere za izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima za zaposlene i lica angažovana po bilo kom osnovu u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore. Pored navedenog, izmjene se odnose i na usaglašavanje pojedinih odredbi zakona sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, ali i da pokrenut krivični potupak za djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja ili osuđivanost za takva krivična djela neće ubuduće predstavljati smetnju za izdavanje dozvole za pristup tajnim podacima. Takođe, izmjene i dopune zakona tretiraju i izmjenu mjera za zaštitu tajnih podataka u odnosu na rizik ugrožavanja tajnih podataka u odnosu na njihovu lokaciju. U novim izmjenama našla se i obaveza izrade Plana zaštite tajnih podataka koji će unaprijediti fizičku zaštitu tajnih podataka. Pored navedenog, propisano je i da se inspekcijski nadzor nad sprovođenjem Zakona o tajnosti podataka i primjenom međunarodnih ugovora vrši u pogledu primjene mjera zaštite tajnih podataka. Vučinić je istakao da, uzimajući u obzir djelokrug poslova Direkcije za zaštitu tajnih podataka, u dijelu koji se odnosi na informatičku zaštitu, propisano je da Direkcija vrši i poslove koordinacije prevencije i zaštite od računarskih bezbjednosnih incidenata na internetu i drugih rizika od incidenata po bezbjednost informacionih sistema državnih organa, organa državne uprave, organa jedinica lokalne samouprave, pravnih lica sa javnim ovlašćenjima i drugih pravnih i fizičkih lica koja ostvaruju pristup ili postupaju sa podacima. Do sada, u skladu sa Zakonom o informacionoj bezbjednosti, ove poslove vršilo

je Ministarstvo javne uprave. Na kraju svog izlaganja on je naglasio da su sredstva neophodna za primjenu ovog zakona obezbijedena u budžetu Crne Gore.

U raspravi povodom ove tačke dnevnog reda učešće su uzeli: Predrag Bulatović, Marta Šćepanović, Boris Mugoša, Ranko Krivokapić i Mihailo Anđušić.

Član Odbora Predrag Bulatović je kazao da intencija predloga zakona da se omogući pojedinim organima da na osnovu svoje funkcije proglašavaju pojedine podatke tajnim, što je ocijenio lošim uz konstataciju da bi se time moglo doći u situaciju ograničavanja pristupa određenim podacima i samim poslanicima Skupštine Crne Gore, te umanjenju kontrolne funkcije samog parlamenta. Takođe, lošim je ocijenio i odredbu člana 6 Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka po kojoj bi pored ostalih, i načelnik Generalštaba Vojske Crne Gore postao ovlašćeno lice za određivanje stepena tajnosti podataka »STROGO TAJNO« dok bi starješina organa uprave nadležnog za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma bio onemogućen da dalje određuje ovaj stepen tajnosti podataka. On je naglasio da je prebacivanje Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma sa samostalnog organa na organ u sastavu Uprave policije kritikovano u Non paper-u, te da je samim tim Crna Gora automatski izgubila članstvo u Egmont grupi i da će za proces ponovnog priključenja ovoj grupi biti potrebne dvije godine, što je, kako je iznio, konstatovano u Izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore u 2019. godini. Ovu činjenicu ocijenio je jako negativnom i izrazio nadu da ovakvi potezi neće dalje ugroziti napredak Crne Gore na putu ka evropskim integracijama.

Osvrćući se na zapažanje poslanika Bulatovića u pogledu člana 6, Savo Vučinić, direktor Direkcije za zaštitu tajnih podataka kazao je da je odredba takva kako bi se izbjeglo prenošenje ovlašćenja sa starješine Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma na njegove saradnike za određivanje stepena tajnosti podataka »STROGO TAJNO« uzimajući u obzir činjenicu da je sada ovaj organ u sastavu Uprave policije, te da je to isključivo u nadležnosti direktora Uprave policije.

Članica Odbora Marta Šćepanović kazala je da je ovo zakon kojim se definiše jedinstven sistem određivanja tajnosti podataka, čuvanja, evidencija i pristup samim tajnim podacima. Ona je istakla da sva pravna i fizička lica koja ispunjavaju uslove za pristup određenim tajnim podacima mogu predati zahtjev za pristup istim naleznom organu koji pristup može odobriti ukoliko su ispunjeni neophodni uslovi, ali da i u slučaju ukoliko se pristup odbije pravno i fizičko lice koje je pristup tražilo može uložiti žalbu ili tužbu na Upravnom sudu kako bi

zaštitilo svoja prava. Ona je istakla da je prilikom izrade Zakona o državnoj upravi učestvovala Evropska komisija preko svog eksperta koji je bio određen za tu oblast, te da je upravo u Izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2019. godinu predloženo ukidanje Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma kao samostalnog organa i stavljanje ovog organa u sastav Uprave policije kako bi bio primjenjiv novi model funkcionisanja institucija u oblasti zaštite tajnih podataka. Ona je kazala da je predloženi tekst Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka unaprijeđen i u potpunosti usaglašen sa Zakonom o državnoj upravi, kao i da su njime otklonjene određene smetnje koje su se javljale u radu same Direkcije za zaštitu tajnih podataka. Poslanica Šćepanović je izrazila interesovanje za izmjenu po kojoj pokrenuti krivični postupak za djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja ili osuđivanost za takva krivična djela neće ubuduće predstavljati smetnju za izdavanje dozvole za pristup tajnim podacima, i zatražila dodatno pojašnjenje zašto se opredijelilo za ovaj model. Takođe, interesovanje je izrazila i za vrstu izmjena koje se odnose na inspekcijski nadzor.

Član Odbora Boris Mugoša pohvalio je uvažavanje zahtjeva i sugestija nevladinog sektora tokom izrade teksta predloženog zakona i istakao da takav odnos bi trebalo da bude model po kome bi se svi predlozi zakona pisali kako bi zakoni bili efikasniji i sprječavali bilo kakve zloupotrebe.

Član Odbora Ranko Krivokapić citirao je tekst Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2019. godinu u dijelu koji se odnosi na automatsko isključenje Crne Gore iz Egmont grupe koje je prouzrokovano ukidanjem Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma kao samostalnog organa i stavljanje iste u sastav Uprave policije, te samim tim gubitak pristupa ključnim informacijama o sumnjivim transakcijama kroz svoje finansijske i nefinansijske tokove. Ovu činjenicu ocijenio je lošom po napredak Crne Gore na putu evropskih integracija.

Član Odbora Mihailo Anđušić pohvalio je predloženi tekst predloga zakona i kazao da je Ministarstvo odbrane kao krovna institucija u ovoj oblasti veoma savjesno i efikasno do sada obavljalo svoj posao, i izrazio nadu da će se to nastaviti i u budućem periodu. On je izrazio interesovanje u pogledu visine budžetskih sredstava neophodnih za sprovođenje ovog zakona, za koje je naglašeno da su već obezbijeđena u budžetu Crne Gore.

U odgovorima na postavljena pitanja poslanika Savo Vučinić, direktor Direkcije za zaštitu tajnih podataka je kazao da su djela počinjenja protiv

bezbjednosti u javnom saobraćaju djela koja ne bi trebala predstavljati problem za pristup podacima označenim stepenom tajnosti, da su djela koja mogu svakom da se dese i da samim tim ako bi ostala kao prepeka za pristup tajnim podacima bi znatno suzila potencijalne korisnike samih informacija, a ova činjenica dodatno bi otežala i zapošljavanje lica koja po sistematizaciji rada u određenim institucijama u opisu posla rukuju sa tajnim podacima. U pogledu pitanja vezanog za inspekcijski nadzor, on je pojasnio da se preloženim tekstom precizira inspekcijski nadzor u pogledu mjera zaštite tajnih podataka. Govoreći o visini budžetskih sredstava neophodnih za primjenu ovog zakona Vučinić je istakao da se ta sredstva planiraju u okviru svih institucija i organa koji rukuju tajnim podacima te da samim tim ne može dati preciznu informaciju o visini istih.

U okviru ove tačke dnevnog reda predsjednik Odbora Branko Čavor naglasio je da je cilj izmjene ovog zakona, kao i svih drugih zakona koji dođu u skupštinsku proceduru upravo poboljšanje cjelokupnog sistema a samim tim i unaprjeđenje života i životnog standarda građana Crne Gore. On je pohvalio predložni tekst zakona i kazao da on predstavlja jedan vid pomenutog poboljšanja kako za sistem tako i za građane Crne Gore.

Nakon sprovedene rasprave, članovi Odbora za bezbjednost i odbranu su većinom glasova, sedam glasova „za“ (Branko Čavor, Luidž Ljubo Škrelja, Marta Šćepanović, prof dr Miodrag Vuković, Milorad Vuletić, Mihailo Anđušić i Boris Mugoša) tri „protiv“ (Andrija Mandić, Predrag Bulatović i Danijela Pavićević) i jednim „uzdržanim“ (Ranko Krivokapić) usvojili

I Z V J E Š T A J

o

RAZMATRANJU PREDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O TAJNOSTI PODATAKA

Odbor je u prisustvu predstavnika predlagača razmotrio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka.

Tokom rasprave, članovi Odbora su posebnu pažnju posvetili predloženim izmjenama Zakona koje predviđaju: preuzimanje dijela nadležnosti sa Agencije za nacionalnu bezbjednost na Ministarstvo odbrane u dijelu sprovođenja bezbjednosne provjere za izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima za zaposlene u Ministarstvu i Vojsci Crne Gore, usaglašavanje pojedinih odredbi sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima te korekcije pojedinih odredbi Zakona u cilju preciznijeg tumačenja i primjene.

Ovom prilikom Odbor je apostrofirao da su u predloženom tekstu prihvaćene, u odnosu na prethodnu verziju Predloga zakona, primjedbe dijela civilnog sektora koje se tiču osnova za proglašavanje podataka tajnim.

Tokom sprovedene rasprave, članovi Odbora su konstatovali da nedonošenjem ovog akta važeći zakon ne bi bio usaglašen sa Zakonom o državnoj upravi, kao i mogućnost neblagovremene realizacije procedura izdavanja dozvola za pristup tajnim podacima za zaposlene u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore, posebno imajući u vidu važnost pravovremenog ispunjavanja obaveza prema Sjevernoatlantskom savezu.

Na bazi iznijetog, Odbor je većinom glasova odlučio da predloži Skupštini da usvoji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Zakona o tajnosti podataka.

Za izvjestioca na sjednici Skupštine određen je Branko Čavor, predsjednik Odbora.

Članovi Odbora Predrag Bulatović i Ranko Krivokapić su prilikom glasanja izdvojili mišljenja.

Druga tačka dnevnog reda: ZAHTJEV ZA ODRŽAVANJE SJEDNICE ODBORA U SKLADU SA ČLANOM 12 ZAKONA O PARLAMENTARNOM NADZORU U OBLASTI BEZBJEDNOSTI I ODBRANE

Predsjednik Odbora Branko Čavor podsjetio je da su poslanici Predrag Bulatović, Nebojša Medojević, Andrija Mandić, Ranko Krivokapić i Danijela Pavićević u skladu sa članom 12 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane uputili Zahtjev za održavanje sjednice Odbora za bezbjednost i odbranu.

Uvodno izlaganje po ovoj tački dnevnog reda imao je predstavnik podnosioca zahtjeva, poslanik Predrag Bulatović koji je konstatovao da je Zahtjev za održavanje sjednice Odbora podnijela jedna trećina poslanika, te da je predsjednik Odbora, kako je kazao, imao kapacitet da shodno tome sazove sjednicu Odbora za bezbjednost na kojem bi se raspravljalo o zahtjevu opozicije. Bulatović je podsjetio da opozicija zatražila kontrolno saslušanje direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, ministra unutrašnjih poslova, direktora Uprave policije, glavnog specijalnog tužioca te generalnog direktora Obavještajno bezbjednosnog direktorata u Ministarstvu odbrane a povodom pitanja konkretnih oblika hibridnog rata protiv Crne Gore tokom proteklih godina, nosilaca tog hibridnog rata, osposobljenosti državnih organa za borbu protiv hibridnog ratovanja, te konkretnih radnji preduzetih u tom slučaju. Bulatović je kazao da se od strane visokih državnih zvaničnika Crne Gore često govori o tome

kako se protiv države vodi hibridni rat, i dodao da opozicija cijeni da su u nadležnosti pomenutih zvaničnika pitanja hibridnog ratovanja. Bulatović je tom prilikom posebno istakao glavnog specijalnog tužioca Milivoja Katnića, koji je, kako je Bulatović naveo, kazao da se u Crnoj Gori tokom posljednjih 15 godina vodi tzv. hibridni rat.

Poslanica Marta Šćepanović je povodom zahtjeva opozicije istakla da je nadležnosti glavnog specijalnog tužioca vezana za rad Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, te da su ovog radnog tijela na prethodno održanoj sjednici zatražili izvještaj o radu glavnog specijalnog tužioca i vrhovnog državnog tužioca, da isti očekuju najkasnije do ponedjeljka. Šćepanović je dodala da će na temelju tog materijala biti sazvana i sjednica Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, i zaključila da, u kontekstu opozicione inicijative za sazivanjem sjednice Odbora za bezbjednost i odbranu, nema potrebe za saslušanjem glavnog specijalnog tužioca.

Član Odbora Ranko Krivokapić kazao je da je Parlament Crne Gore izgubio kontrolnu funkciju i kapacitet da pomaže državi Crnoj Gori, kao i da su svi nosioci funkcija kojih se tiče opozicioni zahtjev za kontrolno saslušanje bitni jer se, kako je naveo, u okviru svojih nadležnosti bave temom hibridnog rata a medijski su, kako je dodao, eksponirani i aktivno govore o navedenom problemu. Zbog toga je bitno, zaključio je Krivokapić, da te ocjene saopšte i Skupštini Crne Gore, čije je zakonsko ovlašćenje da nadgleda njihov rad.

Poslanik Boris Mugoša kazao je da su opozicioni poslanici u skladu sa Zakonom podnijeli inicijativu o sazivanju nove sjednice Odbora za bezbjednost i odbranu, te da je na članovima Odbora da utvrde termin njenog održavanja, kao i da će sjednica Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu takođe biti prilika da poslanici na sjednici otvorenoj za javnost, glavnom specijalnom tužiocu postave pitanja iz djelokruga njegove nadležnosti.

Poslanik Predrag Bulatović kazao je da je problematično tumačenje opozicionog zahtjeva od strane poslanika vladajuće partije i naglasio da članovi Odbora za bezbjednost i odbranu nemaju pravo da mijenjaju sadržaj zahtjeva koju su, kako je naveo, zakonski podnijeli opozicioni poslanici, i konstatovao da je očigledno to da poslanici vladajuće partije pokušavaju da zaštite glavnog specijalnog tužioca. Bulatović je kazao da će poslanici Demokratskog fronta biti zainteresovani za učešće na sjednici Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu na kojoj će se raspravljati o Izvještaju o radu glavnog specijalnog tužioca Milivoja Katnića, i ponovio kao i da opozicioni poslanici neće učestvovati u prekrajanju tačke dnevnog reda koja se odnosila na njihov zahtjev.

Predsjednik Odbora Branko Čavor kazao je da niko od poslanika nema namjeru da sprečava sazivanje sjednice Odbora shodno opozicionom zahtjevu. Čavor je kazao da je termin hibridnog ratovanja poznat poslanicima, te da je izazov današnjice o kom bi se trebalo razgovarati u Parlamentu.

Poslanik Ranko Krivokapić kazao je da je Odbor za bezbjednost i odbranu političko a i pravno tijelo i naglasio da članovi Odbora za bezbjednost moraju da prihvate ili odbiju opozicioni zahtjev, ali da isti ne mogu mijenjati jer se time, kako je kazao, krši zakon. Krivokapić je kazao i da ne predstavlja smetnju da sjednica na kojoj će se održati kontrolno saslušanje, shodno opozicionoj inicijativi, bude tajna.

Poslanik Andrija Mandić kazao je da je neophodno dobiti odgovore od svih nosilaca funkcija koji su navedeni u opozicionom zahtjevu za održavanje sjednice te da je neophodno da se članovi izjasne o tome.

Predsjednik Čavor kazao je da je opoziciona inicijativa podnijeta saglasno članovima 12, 9 i 3 Zakona o parlamentarnom nadzoru u bezbjednosti i odbrane, kao i da su članovi Odbora za bezbjednost i odbranu prisustvovali prezentaciji u Ministarstvu odbrane na temu upravo „Hibridnog rata“, te da je, uprkos otvorenosti poziva za sve članove, prezentaciji prisustvovao samo opozicioni poslanik Ranko Krivokapić.

Poslanik Bulatović kazao je da poslanici shodno Zakonu o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti odbrane imaju pravo da predlože temu sjednice te da, predsjednik Odbora za bezbjednost i odbranu istu po automatizmu sazove, uz napomenu da članovi Odbora nemaju pravo mijenjati njen sadržaj.

Poslanik Boris Mugoša kazao je da je potrebno da se članovi Odbora moraju glasati izjasne o opozicionom predlogu u formi u kojoj je podnijen, i tačka je dnevnog reda sjednice.

U nastavku rada predsjednik Odbora Branko Čavor stavio je na glasanje Zahtjev za održavanje kontrolnog saslušanja direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, ministra unutrašnjih poslova, direktora Uprave policije, glavnog specijalnog tužioca te generalnog direktora Obavještajno bezbjednosnog direktorata u Ministarstvu odbrane a povodom pitanja konkretnih oblika hibridnog rata protiv Crne Gore tokom proteklih godina, nosilaca tog hibridnog rata, osposobljenosti državnih organa za borbu protiv hibridnog ratovanja, te konkretnih radnji preduzetih u tom slučaju.

Kako Zahtjev nije dobio potrebnu većinu, članovi Odbora su donijeli odluku o zakazivanju sjednice za utorak 17. decembar tekuće godine na kojoj će biti razmotreno donošenje odluke o kontrolnom saslušanju direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, ministra unutrašnjih poslova, direktora Uprave policije, ministra odbrane i generalnog direktora Obavještajno bezbjednosnog direktorata u Ministarstvu odbrane, na temu: “Konkretni oblici hibridnog rata protiv Crne Gore proteklih godina, njegovi nosioci, kao i osposobljenost nadležnih državnih organa u borbi protiv hibridnog rata i mjere i konkretne radnje koje su preduzete u svakom od evidentiranih slučajeva”.

Treća tačka dnevnog reda: TEKUĆA PITANJA

U okviru ove tačke dnevnog reda, članovi Odbora su usvojili predloženi tekst zapisnika sa 48. sjednice Odbora.

Magnetofonski zapis toka sjednice se nalazi na CD-u i čini sastavni dio zapisnika.

Pošto je iscrpljen dnevni red, predsjednik Odbora je zaključio rad sjednice.

Sjednica je završena u 12 sati i 20 minuta.

SEKRETARKA ODBORA
Zorana Baćović

PREDSJEDNIK ODBORA
Branko Čavor, s.r.